

Regionų komiteto nuomonė. Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų

(2012/C 9/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- **atkreipia** dėmesį į savo tvirtą išsipareigojimą dėl pasiūlymo parengti „Vietos ir regionų valdžios institucijų teritorinį paktą dėl strategijos „Europa 2020““, siekiant užtikrinti, kad visos valdžios pakopos taptų atsakingos, sudariusios veiksmingą partnerystę Europos Sąjungos, nacionaliniu, regionų ir savivaldybių lygiu. Šiam pasiūlymui pritarė Europos Parlamentas, Europos Komisija ir Europos Vadovų Taryba,
- **pripažįsta**, kad yra labai didelis atotrūkis tarp naujausių mokslinių žinių ir jų taikymo realiame gyvenime. Būtinos tvirtos regioninės priemonės, kad mokslinių tyrimų rezultatai taptų inovacijomis, kurios būtų pritaikytos vietos poreikiams ir galėtų būti taikomos visoje Europoje,
- **pabrėžia**, kaip svarbu ugdyti inovacinius gebėjimus regionuose remiantis pažangia kaimyninių regionų specializacija ir papildomumu,
- **ragina** regionus pradėti kurti europinius konsorciumus, apimančius įvairius gebėjimus, kad būtų kuriamos pažangios socialinės inovacijos, kurios būtų naudojamos Europos mastu. Kiekvienas regionas, pasinaudodamas įvairiais subjektais, gali tapti novatoriumi, dėmesį sutelkdamas į savo poreikius ir pranašumus,
- **skatina** regionus siekti labai reikalingų atvirų inovacijų laikantis viešojo ir privataus sektorių subjektų, universitetų ir kitų mokslo įstaigų partnerystės vizijos, orientuotos į žmogų, t. y. modernizuoti trigubo sraigto koncepciją.

Pranešėjas

Markku MARKKULA (FI / ELP), Espu miesto tarybos narys, Helsinkio Ūsimos regiono tarybos narys

Pamatinis dokumentas

/

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Pagrindinės nuostatos. Regionų komitetas, kalbėdamas apie būtinybę vietos ir regionų lygiu atlikti esminę pertvarką:

1. pripažįsta, kad strategija „Europa 2020“ kartu yra ir visa apimantis struktūrinių reformų planas, ir krizės įveikimo strategija. Be to, ji apima platesnius tikslus ir labiau integruotą ekonomikos valdymą⁽¹⁾. Atsižvelgiant į tai, vietos ir regionų valdžios institucijos turi potencialą ir politinį išsipareigojimą spręsti ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius klausimus teritoriniu požiūriu;

2. pabrėžia, kad, kaip matyti iš Lisabonos strategijos nesėkmės, gerų planų ir netgi teisingų analizių nepakanka veiksmingiems rezultatams pasiekti. Visiems valstybių narių valdžios lygiams – vietos, regionų ir centriniam – reikia padaryti drąsius praktinius žingsnius, suteikiant daugiau atsakomybės ir įtraukiant visus kitus suinteresuotuosius subjektus. Regionai turėtų būti skatinami kurti regionines inovacijų platformas, kurios, kaip poreikiu grindžiamų paslaugų centrai, skatintų naudotis tarptautinėmis žiniomis įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, propaguoti pažangiąją specializaciją ir Europos bendradarbiavimą atsižvelgiant į regionų interesus. Tam mums prireiks naujo dinamiško regioninių inovacinių ekosistemų, kuriose įmonės, miestai ir universitetai, taip pat viešojo ir privačiojo sektorių subjektai (trigubas sraigtas) išmokyti dirbti kartu naujoviškai ir kūrybingai, kad galėtų išnaudoti visą savo inovacinį potencialą, supratimo;

3. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į tai, kad dabar regionai tapo pagrindiniais daugelio politikos sričių, įskaitant socialinę, ekonominę, pramonės, inovacijų, švietimo ir aplinkos politiką, dalyviais, jiems tenka lemiamas vaidmuo įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ pagal partnerystės principą. Tam prireiks plataus masto, sudėtingo, atviro ir daugiadalykio požiūrio, sujungiančio daug regionams ir miestams būdingų papildomų pranašumų;

4. tvirtai remia būtinybę, kaip teigė Komisija, visapusiškai integruoti nacionalines reformų programas (NRP) ir stabilumo ir konvergencijos programas (SKP) į nacionalines biudžeto procedūras ir įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas ir susijusius suinteresuotuosius subjektus į NRP rengimą ir įgyvendinimą⁽²⁾;

5. ragina imtis esminių permainų, kurias galėtų pradėti regionai ir miestai, dėmesį sutelkdami į:

— tebevykstantį fundamentalų darbo kultūros poslinkį, orientuotą į darnų bendradarbiavimą, dalijimąsi žiniomis ir bendrą naudojimąsi ištekliais, o ne atskirą darbą pramoninių procesų srityje ir pavienius mažus projektus,

— naujus požiūrio į verslumą variantus (kaip pavyzdį galima paminėti tokį reiškinį kaip „Venture Garage Mindset“), suteikiančius galimybę Europos jaunajai skaitmeninei kartai dirbti kartu su viešojo ir privataus rizikos kapitalo investuotojais, kad verslumas taptų varomąja inovacijų jėga,

— europietišką atvirų inovacijų kultūrą: verslas regionų ir vietos lygiu tampa sėkmingas ir augimas paspartėja tada, kai įmonės didelę savo mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos dalį vykdo atvirai bendradarbiaudamos su geriausiais universitetais ir mokslinių tyrimų įstaigomis,

— žmones – pagrindinį mūsų visuomenės turtą: sukurti naujas galimybes įtraukti visų pirma į pensiją išėjusius vyresnio amžiaus žmones ir jaunus bedarbius reiškia, kad žmonės taptų mūsų strategijų centru, suteikiant kiekvienam galimybę gyventi prasmingą gyvenimą ir išnaudoti savo potencialą.

6. pabrėžia, kad svarbu sudaryti vietos žmonėms ir jų bendruomenėms galimybes išnaudoti visą savo potencialą. Todėl reikės, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atliktų ne tik tradicinį paslaugų teikėjų vaidmenį, bet ir sudarytų galimybes žmonėms imtis naujų verslų aktyviau bendradarbiaujant. Visi įvairūs subjektai turėtų dirbti kartu, kad išugdytų regioninę bendradarbiavimo kultūrą, kuriai būdinga greita reakcija į vietos gyventojų ir bendruomenių motyvus, tikslus ir išteklius

Pagrindinės nuostatos. Regionų komitetas, kalbėdamas apie regionų lygmens sprendimus priimančių subjektų ir politikos kūrėjų kaip permainų ir inovacijų visuomenei tarpininkų vaidmenį:

7. palankiai vertina platesnę strateginę viziją, apimančią socialinį ir aplinkosauginį metmenis, kurie yra nė kiek nemenkėsi už ekonomikos augimą ir juos papildyti, ir ragina visose pavyzdinėse iniciatyvose pripažinti esminę inovacijų visuomenei svarbą įgyvendinant tris strategijos prioritetus – pažangų, tvarų ir integracinį augimą;

8. ragina ir viešuosius, ir privačiuosius subjektus, kurie priima sprendimus, pripažinti naujo vadovavimo ir valdymo įgūdžių, kompetencijos, struktūros ir praktikos veikti pasaulyje verslo tinkle būtinybę;

⁽¹⁾ Europos semestras ir Metinė augimo apžvalga, COM(2011) 11 galutinis.

⁽²⁾ Europos Komisija, Strategija „Europa 2020“, COM(2010) 2020 galutinis ir 2010 m. liepos 19 d. generalinio sekretoriaus laiškas Regionų komitetui.

9. ragina regionų masto sprendimus priimančius ir politiką kuriančius subjektus tapti permainių tarpininkais ir sukurti inovacijomis pagrįsto regioninio vystymo strateginę programą, nes inovacijos didina viešųjų ir privačių išlaidų kokybę ir veiksmingumą ir turi didelį naujo augimo potencialą ir galimybes kurti naujas darbo vietas. Politikos siekis – surasti nepakartojamus kiekvieno regiono ypatumus ir jais pasinaudoti siekiant strateginių vystymo tikslų. Todėl regionams teks sukurti patikimą ir realistišką savo ekonominės ir socialinės ateities viziją bei parengti platesnę, labiau integruotą ir veiksmingesnę kompleksinę politiką. Tam prireiks suderinti įvairių politikos sričių ir valdymo lygių priemones, kurios paremtų žinių kūrimą, sklaidą ir panaudojimą bei leistų parengti darnius politikos paketus, paremtus geresniais rodikliais, į ateitį orientuoto biudžeto sudarymu ir įrodymais paremtu eksperimentavimu;

10. siekiant pirmiau nurodytų tikslų siūlo, kad Komisija, bendradarbiaudama su keletu regionų ir kompetentingomis tarnybomis, pradėtų rengti reikiamus vystomuosius projektus. Be to, reikėtų parengti metodus, kaip remiantis bendrais statistikos duomenimis būtų galima gauti informaciją ir prognozes, kurios galėtų būti naudojamos analizuojant konkretų regioną arba temą;

11. ragina regionus pradėti kurti europinius konsorciumus, apimančius įvairius gebėjimus, kad būtų kuriamos pažangios socialinės inovacijos, kurios būtų naudojamos Europos mastu. Kiekvienas regionas, pasinaudodamas įvairiais subjektais, gali tapti novatoriumi, dėmesį sutelkdamas į savo poreikius ir pranašumus;

12. ragina imtis tikslingo mokymosi proceso, apimančio įvairius politikos formavimo lygius, kad būtų koordinuojamas išteklių naudojimas, o veiklos poveikis taptų tvirtesnis. Kad būtų išugdyti bendri gebėjimai, turėtų būti parengtos vykdančiųjų pareigūnų verslo administravimo lygio programos, apimančios daug lygių, strateginio planavimo procesus, ir skirtos politikos kūrėjams, aukšto rango valstybės tarnautojams, pramonės įmonių vadovams ir mokslo darbuotojams. Tokių mokymo programų reikia tiek Europos, tiek regionų lygiu. Taip būtų sustiprintas įvairių šalių regioninių sprendimų priėmėjų vaidmuo įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, o jų bendradarbiavimas ir gerosios patirties sklaida taptų aktyvesni;

II. REKOMENDACIJOS DĖL VIETOS IR REGIONŲ VALDŽIOS INSTITUCIJŲ VAIDMENS ĮGYVENDINANT SEPTYNIAS PAVYZDINES INICIATYVAS

Regionų komitetas, kalbėdamas apie būtinybę bendradarbiauti įvairiose srityse:

13. pabrėžia būtinybę imtis bendros veiklos ir plataus bendradarbiavimo įvairiose pavyzdinėse iniciatyvose, kad būtų paskatintas sėkmingas strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimas. Vietos ir regionų valdžios institucijos, laikydamosi šio požiūrio, sugebės užmegzti kur kas platesnį nei teritorinis bendradarbiavimas. Pirmiausia jie galės ugdyti atviros platformos požiūrį ir sustiprinti sprendimų ir savo sukurtų struktūrų pakartotinį panaudojimą bei padidinti jų sąveikumą. Nors galutiniai su struktūromis ir sąveikumu susiję rezultatai gali atnešti tik ribotą vietinę naudą, aktyvus bendradarbiavimas gali lemti masto ekonomiją ir sukurti platesnę rinką vietos veiklai;

14. pripažįsta, kad svarbiausia problema, su kuria susiduria vietos ir regionų valdžios institucijos (atsižvelgiant į daug pavyzdinėse iniciatyvose numatytų ir su jomis susijusių priemonių), yra kaip paspartinti svarbiausios veiklos įgyvendinimą. Atitinkamai, kad padidėtų pavyzdinių iniciatyvų poveikis regionams, būtina atkreipti dėmesį į keletą aspektų:

- jų poveikį, specializaciją, išplečiamumą ir visuomenės sąmoningumo ugdymą,
- veiksmingą lyginamosios analizės taikymą, keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais ir regionų tarpusavio bendradarbiavimą,
- vertės kūrimo rodiklių rengimą, socialines inovacijas, koncepcijas ir metodus bei viešojo bei privataus sektorių ir žmonių partnerystės platformas,
- mokslininkų ir visuomenės dialogo svarbos, inovacijų sisteminio pobūdžio ir analitinių programų, skirtų vietos ir regionų subjektams, supratimą,
- visų pirma pavyzdines iniciatyvas reikia papildyti siūlomų priemonių poveikio biudžetui įvertinimu.

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Inovacijų sąjungos“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta ypatingą būtinybę

- a) remti tokias iniciatyvas kaip Žinių regionai, „gyvosios laboratorijos“ Pažangūs miestai;
- b) kurti partnerystę, kuri taptų platforma didinti regionų masto sprendimus priimančių subjektų žinių bazę ir propaguotų socialines inovacijas,
- c) įsteigti pažangios specializacijos platformą regionams paremti, kad jie parengtų strategijas, kuriose pirmenybė būtų teikiama konkurenciniams pranašumams ir potencialiam bendradarbiavimui su kitais regionais, ir kad tokia platforma paskatintų regionus imtis šios užduoties,
- d) paremti įmonių ir universitetų bendradarbiavimą sukuriant vadinamąsias žinių sąjungas, ypatingą dėmesį skiriant su inovacijomis susijusių spragų panaikinimui,
- e) sustiprinti mokslinę politikos formavimo bazę, o tai padaryti padėtų Europos būsimos veiklos forumas, kuriame dalyvautų vietos ir regionų valdžios institucijos, taip pat kiti viešojo ir privataus sektoriaus suinteresuotieji subjektai,

- f) didinti susidomėjimą „trigubo sraigto modeliu“, kuriuo remiantis reikėtų inicijuoti ir vystyti novatoriškus regioninius (subregioninio lygmens) mokslinių tyrimų branduolius, ir kurti inovacijų platformas, taip pat sustiprinti žinių trikampio veiklą (mokslinių tyrimų, švietimo ir inovacijų sinergija),
- g) mažinti Europos vietos ir regionų valdžios institucijų darbo organizavimo skirtumus plėtojant partnerystes ir bendradarbiavimo projektus, kurių tikslas – sukurti Inovacijų sąjungą ir kurie būtų orientuoti į ateitį, tvarūs ir skatintų struktūriniu ir organizaciniu požiūriu mažesnes organizacijas, pasižyminčias specializacija, jungtis į patvarias struktūras.

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Judaus jaunimo“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta ypatingą būtinybę:

- a) dėmesį sutelkti į svarbias žinių visuomenės kompetencijas, pavyzdžiui, mokymąsi mokyti, kalbų mokymąsi, kultūrą, verslumo ir inovacijų igūdžius, bendravimo igūdžius ir gebėjimą visapusiškai išnaudoti IRT potencialą,
- b) susieti formalųjį, neformalųjį švietimą, savišvietą ir mokymą su darbo rinkos poreikiais, kad būtų padidintos jaunimo įsidarbinimo galimybės ir kad būtų realizuotas jo potencialas, skatinamas asmeninis tobulėjimas ir profesionalumas,
- c) sudaryti judumo galimybes kiek įmanoma didesniai jaunuolių skaičiui, nepaisant jų kilmės, jų finansinės ar jų regiono geografinės padėties,
- d) toliau kurti europinius instrumentus ir priemones palengvinti ir suintensyvinti besimokančiųjų judumą visose švietimo sistemos dalyse,
- e) pritarti Europaso (europinio standarto gyvenimo aprašymas) įtraukimui į būsimą „Europos igūdžių pasą“, kad būtų skatinamas judumas,
- f) priimti susitarimais pagrįstas valdžios institucijų tarpusavio bendradarbiavimo iniciatyvas siekiant: surasti kuo geresnį būdą, kaip studentus efektyviai parengti suaugusiųjų gyvenimui; užtikrinti, kad kuo glaudžiau tarpusavyje bendradarbiautų profesinio rengimo įstaigos, darbdaviai ir universitetai, kad pažanga švietimo (ir profesinio mokymo) srityje būtų kuo optimalesnė ir tenkintų studentų ir darbdavių reikalavimus; įtraukti darbdavius, kad jie įvardytų švietimo sistemos spragas ir pasiūlytų, kaip jas būtų galima užpildyti; padėti mokykloms įgyvendinti parengiamąsias švietimo programas; pasirūpinti, kad jaunimas dalyvautų stažuotėse ir skatinti darbdavius kelti savo kvalifikaciją,
- g) pažymti, kad geros sveikatos ir judumo pagrindas padedamas ankstyvame amžiuje ir sudaro sąlygas kokybiškam gyvenimui. Pelno nesiekiančių organizacijų veikla yra visuomenės kertinis akmuo. Todėl Regionų komitetas ragina Komisiją neteikti pasiūlymų (Europos Komisijos žalioji knyga dėl PVM ateities (COM(2010) 695), kurie keltų grėsmę tokių asociacijų egzistavimui arba finansinei padėčiai.

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Europos skaitmeninės darbotvarkės“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta būtinybę:

- a) rengti vietos skaitmenines darbotvarkes, kad būtų sparčiau optimaliai taikomos IRT darniai bendradarbiaujant vietos, regionų ir Europos lygiu,
- b) tobulinti sąveikumą ir e. valdžios paslaugas kuriant naujas taikomas programas, pavyzdžiui, geriau žmonių poreikius atitinkančias e. paslaugas, e. mokymąsi, e. sveikatą, e. balsavimą, e. administravimą, pažangias transporto sistemas ir regioninį informacinį modeliavimą miestų planavimo srityje,
- c) propaguoti bendrąją skaitmeninę rinką kaip Europos skaitmeninės darbotvarkės kertinį akmenį ir remti didelius novatoriškus projektus pasinaudojant aukščiausia europine kompetencija ir įtraukiant įvairių sričių suinteresuotuosius subjektus,
- d) užtikrinti vienodą ir prieinamą plačiajuostį ryšį visose vietovėse ir vadovauti bandomiesiems projektams, skirtiems mažinti dėl prieigos susidariusį atotrūkį,
- e) ieškoti bendrų duomenų apsaugos ir saugumo klausimų, susijusių su IRT produktais ir paslaugomis, kurie yra piliečių pasitikėjimo ir suteikiamų galimybių išnaudojimo sąlyga, sprendimų.

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Tausiai išteklius naudojančios Europos“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta būtinybę:

- a) gerinti valdymą klimato kaitos srityje įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas, atliekančias pagrindinį vaidmenį kovojant su klimato kaita, švelninant jos pasekmes, skatinant tausiau naudoti išteklius ir skatinant gamintojus ir vartotojus keisti įpročius, siekiant klimatui palankesnę elgsenos ir tausios išteklių naudojimo,
- b) sukurti į vartotojus orientuotus vertės kūrimo ir poveikio vertinimo rodiklius, kuriuos įvairūs valdžios lygiai taikytų kurdami tvarią žinių visuomenę ir šiomis aplinkybėmis apriboti rodiklių skaičių siekiant užtikrinti, kad politika būtų kuriama veiksmingai ir būtų suprantama visuomenei,
- c) parengti vietos ar regioninę klimato ir energetikos strategiją, numatančią valstybių biudžetuose žalesnius viešuosius pirkimus, įskaitant projektus, finansuojamus valstybių narių ir Europos Sąjungos lėšomis,
- d) naudoti gaires ir veiksmų paktus sutelkti politinę paramą ir skatinti investicijas į klimatui palankią infrastruktūrą, energetikos sistemų atnaujinimą ir ekologiškas viešąsias paslaugas.

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Globalizacijos erai pritaikytos pramonės politikos“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta būtinybę:

- a) propaguoti pramonės modernizavimą vykdant europinius strateginius projektus, kurių veiksmingo dalijimosi žiniomis ir technologijomis (tokiose srityse kaip ekologiškas transportas ir efektyviai energiją vartojantys pastatai) poveikis būtų pasaulinio masto,
- b) užtikrinti keitimąsi idėjomis ir verslo modeliais pasinaudojant tokiomis iniciatyvomis kaip „Verslus Europos regionas“, kad vietos ir regionų valdžios institucijos būtų paskatintos propaguoti naują MVĮ ir verslumo kultūros raidą,
- c) propaguoti regionines inovacijų ekosistemas ir vystyti glaudesnę bendradarbiavimą tarp gamybos sistemų, universitetų ir technologijų centrų, kad būtų paspartintas augimas ir kuriamos naujos darbo vietos,
- d) imtis priemonių, kurios leistų lengviau derinti darbą su šeiminiu gyvenimu. Šiuo tikslu reikia gerinti viešųjų paslaugų kokybę, pavyzdžiui, pasirūpinti pakankamu vaiko visos dienos priežiūros įstaigų skaičiumi ir propaguoti šeiminiam gyvenimui palankią darbo aplinką, taikant lankstų darbo laiką ir lanksčius įdarbinimo modelius,

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkės“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta būtinybę:

- a) sukurti tokias sąlygas, kurios padėtų kurti darbo vietas ir vietos priemonės pramonės ir ekonominėms permainoms valdyti, pavyzdžiui, nustatant e. įgūdžių neatitikimus ir susijusias verslo galimybes,
- b) propaguoti strateginę vietos ir regionų valdžios institucijų, švietimo įstaigų ir įmonių partnerystę, kad sustiprėtų regioninės inovacinės ekosistemos ir jos atitiktų darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrą,
- c) skatinti vietos priemonės skaitmeninio raštingumo, mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo, visą gyvenimą trunkančio mokymosi ir vyresnio amžiaus žmonių (ang. *silver generation*) igalinimo srityje,
- d) sukurti tvirtesnius įmonių ir universitetų ryšius, pavyzdžiui, į visas universitetų mokymo programas įtraukiant stažuotes pramonės įmonėse, ir rengiant programas atsižvelgti į tęstinį mokymą lankančių darbuotojų poreikius ir sunkumus, pavyzdžiui, numatyti jiems galimybę trumpesniam laikui išvykti į užsienį ir taikyti „internacionalizaciją namuose“ (ang. „internationalisation at Home“).

Regionų komitetas, kalbėdamas apie „Europos kovos su skurdu plano“ pavyzdinę iniciatyvą, pripažįsta būtinybę:

- a) parengti vietos ir regioninę socialinės aprėpties darbotvarkę, kad vietos socialinės paslaugos taptų veiksmingesnės ir prieinamesnės visiems,
- b) pasinaudoti teisine kompetencija ir programomis, parengtomis pagal švietimo, būsto, miestų planavimo, socialinių paslaugų, saugumo ir kultūrinės veiklos vietos poreikius, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui ir vaikams,
- c) propaguoti e. įtrauktį, socialinę ekonomiką, savanorišką veiklą ir įmonių socialinę atsakomybę,
- d) įvertinti vykdomas reformas, pirmiausia įvertinant socialinių inovacijų mastą, sąnaudas ir poveikį, ir toliau visoje Europoje plėtoti ir vietose taikyti naujus sprendimus, kurių efektyvumas pasitvirtino.

III. REKOMENDACIJOS DĖL DAUGIAPAKOPIO VALDYMO IR FINANSAVIMO

Daugiapakopio valdymo nuostatos. Regionų komitetas, kalbėdamas apie teritorinius paktus ir politinę atsakomybę:

15. pabrėžia, kad tikslas suteikti strategijai didesnę regioninį ir vietos metmenį reiškia sustiprinti valstybių narių įsipareigojimą įgyvendinti strategiją ir prisiimti politinę atsakomybę už ją, taip siekiant, kad ji taptų svarbesnė eiliniams piliečiams ir atitiktų jų poreikius;

16. atkreipia dėmesį į savo tvirtą įsipareigojimą dėl pasiūlymo parengti „Vietos ir regionų valdžios institucijų teritorinį paktą dėl strategijos „Europa 2020““, siekiant užtikrinti, kad visos valdžios pakopos taptų atsakingos, sudariusios veiksmingą partnerystę Europos Sąjungos, nacionaliniu, regionų ir savivaldybių lygiu. Šiam pasiūlymui pritarė Europos Parlamentas, Europos Komisija ir Europos Vadovų Taryba ⁽³⁾;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad kelete strategijos „Europa 2020“ nacionalinių reformų programų, kurias nacionalinės vyriausybės pateikė Komisijai iki 2011 m. balandžio mėn. pagal „Europos semestrą“, paminėtas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo rengiant šias programas. Tačiau, vos kelete nacionalinių reformų programų užsimenama, kad buvo patvirtintas daugiapakopio valdymo principas įgyvendinti tam tikras naujos strategijos dalis ir tik vienoje aiškiai nurodytas Regionų komiteto pasiūlymas dėl teritorinių paktų;

18. aktyviai ragina valstybes nares padėti savo regionams ir miestams rengti teritorinius strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo paktus ⁽⁴⁾, kad, kartu su savo centrinėmis vyriausybėmis, parengtų nacionalinius tikslus, įsipareigojimus ir sukurtų atskaitomybės struktūras dėl „Europa 2020“ tikslų, visapusiškai laikantis nacionalinės teisinės bazės ⁽⁵⁾;

⁽³⁾ Rezoliucija dėl aktyvesnio vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo strategijoje „Europa 2020“, CdR 199/2010 fin.

⁽⁴⁾ Deklaracija 2011 m. pavasario Europos Vadovų Tarybai, CdR 73/2011.

⁽⁵⁾ Rezoliucija dėl aktyvesnio vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo strategijoje „Europa 2020“, CdR 199/2010 fin.

19. pabrėžia teritorinių paktų sukurtą pridėtinę vertę. Jie turėtų būti sutelkti į keletą konkrečių prioritetų, kurių vertė atitinkamiems regionams yra ypatinga, ir šie paktai neturėtų tapti nauja biurokratine priemone, bet turėtų būti nacionalinių reformų programų dalis, kad būtų užtikrinta atitiktis daugiapakopio valdymo ir partnerystės principams. Jie galėtų įgyti politinių išipareigojimų išraišką, galbūt papildant savanoriškoms sutartimis tarp valdžios organų, dėmesį sutelkiant į valdymą ir strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimą. Teritoriniai paktai galėtų būti pirmiausia sudaromi tose politikos srityse, kur regionų ir vietos valdžios institucijoms tenka pagrindinis vaidmuo, susijęs su strategijos „Europa 2020“ svarbiausių tikslų ir pavyzdinių iniciatyvų kūrimu ir įgyvendinimu;

20. primena, kad yra keletas daugiapakopio valdymo susitarimų, skirtų bendriems teritorinio vystymosi tikslams siekti kuriant kompleksinę ir koordinuotą politiką. Jie labai skirtingi: skiriasi ne tik jų tikslai, bet yra ir faktinių skirtumų tarp atitinkamų šalių ir jų socialinės ir ekonominės, kultūrinės, institucinės ir aplinkosaugos įvairovės. Be kita ko, būtų galima paminėti susitarimus, kurie sudaryti Austrijoje (teritoriniai užimtumo paktai), Ispanijoje (Katalonijos teritoriniai paktai dėl kraštovaizdžio), Belgijoje („Aktyvi Flandrija“, Paktas 2020, žaliasis „Maršalo planas 2“, skirtas Valonijai), JK (Didžiojo Notingamo partnerystė), Prancūzijoje (teritoriniai paktai dėl įtraukties, valstybės ir regionų planavimo sutartys) ir Vokietijoje (Vokietijos federalinės švietimo ir mokslinių tyrimų ministerijos inovacijų iniciatyva *Verslūs regionai*). Regionų komitetas dar kartą pakartoja, kad jis yra išipareigojęs kuo plačiau paskleisti patirtį, kad būtų skatinami abipusiški mokymosi procesai⁽⁶⁾; Komitetas taip pat atkreipia dėmesį, kad, remiantis dvišaliais ar daugiašaliais susitarimais, reikėtų vykdyti bendrą veiklą, skirtą dviejų ar daugiau kaimyninių valstybių kaimyniniams bendruomenių ir vietos bei regionų valdžios institucijų ryšiams stiprinti ir plėtoti;

21. pakartoja Deklaracijos teiginį, kurį Regionų komiteto biuras perdavė 2011 m. pavasario Europos Vadovų Tarybai: teritoriniai paktai padės suteikti naujai strategijai teritorinį metmenį ir taip pat sutelkti visas politikos priemones ir finansavimo šaltinius, kuriuos turi įvairūs dalyvaujantys valdžios lygmenys;

22. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ tikslus pagal valstybių narių ir Europos Sąjungos teisės aktus, ir todėl ragina ES pirminkaujančias valstybes nares Europos Vadovų Tarybos išvadose aiškiai paremti daugiapakopio valdymo principus, įskaitant ir Regionų komiteto pasiūlymą dėl teritorinių paktų;

23. pažymi, jog nacionalinių reformų programų (NRP) analizė rodo, jog daugelio valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijos nepakankamai aktyviai dalyvavo, kai valstybės narės rengė NRP. RK ragina valstybes nares kuo labiau įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į nacionalinių

reformų programų įgyvendinimą. Įgyvendinimo strategija pagal „iš apačios į viršų“ principą, kurioje, laikantis subsidiarumo principo, aktyviai dalyvauja kompetentingos institucijos, ne tik padės geriau įgyvendinti NRP, bet ir bus pasiekta, kad jų įgyvendinimui bus pritarta platesniu mastu. Regionų komitetas yra pasirengęs vystyti teritorinio pakto koncepciją ir regionų veiklos programas su to pageidaujančiais regionais. Taip bus pradėta įgyvendinti strategija „Europa 2020“ ir regionų lygiu bus įgyvendinamos pavyzdinės iniciatyvos, kurioms dažniausiai priklauso Vietos skaitmeninė darbotvarkė ir Vietos inovacijų darbotvarkė, padedančios regionui protingai specializuotis, stiprinti europinį bendradarbiavimą ir užtikrinti klestėjimą;

24. pabrėžia, kaip svarbu ugdyti inovacinius gebėjimus regionuose remiantis pažangia kaimyninių regionų specializacija ir papildomumu. Visas Europos makroregionis potencialas turėtų būti naudojamas rinkoms plėsti, kad jos taptų inovacine laboratorija augimui stiprinti. Atsižvelgiant į tai yra akivaizdu, kad Baltijos jūros regionas galėtų tapti vedliu ir pavyzdžiu visai Europai;

Daugiapakopio valdymo nuostatos. Regionų komitetas, kalbėdamas apie lemiamą įgyvendinimo svarbą:

25. pripažįsta, kad yra labai didelis atotrūkis tarp naujausių mokslinių žinių ir jų taikymo realiame gyvenime. Būtinus tvirtos regioninės priemonės, kad mokslinių tyrimų rezultatai taptų inovacijomis, kurios būtų pritaikytos vietos poreikiams ir galėtų būti taikomos visoje Europoje. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi sutelkti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir paskatinti dalyvauti eilinius piliečius (vadinamosios į naudotoją orientuotos inovacijos atvirose visuomenėse vertei kurti);

26. pabrėžia lemiamą, visa apimančią pavyzdinių iniciatyvų dėl Inovacijų sąjungos⁽⁷⁾ ir Skaitmeninės darbotvarkės⁽⁸⁾ vaidmenį sudarant palankias sąlygas sumažinti atotrūkį tarp esamų mokslinių tyrimų rezultatų ir taikymo. Turi būti vystoma, ir netgi iš esmės keičiama vietos ir regionų lygmens strateginė ir veiklos praktika remiantis naujausiais mokslinių tyrimų rezultatais;

27. aktyviai ragina skatinti paslaugų inovacijas, kad būtų modernizuoti procesai ir kad jos būtų naudojamos ugdant skaitmeninį raštingumą;

28. rekomenduoja Komisijai kuo greičiau priimti sprendimus, kad būtų sukurtas pagrindas bendrajai rinkai, pirmiausia bendrajai skaitmeninei rinkai, vystyti ir finansuoti keletą plataus masto mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros iniciatyvų, pagal kurias pasaulinės mokslinių tyrimų žinios kompleksiskai ir kūrybiškai būtų paverčiamos praktinėmis tikroviškoms taikomosiomis programomis, ir šias žinias konceptualizuoti. Tai turėtų būti pirmosios iniciatyvos, kuriose dirba geriausi specialistai ir permąstymo srities žinovai iš keleto sričių;

⁽⁶⁾ Šiuo tikslu Regionų komiteto „Europa 2020“ stebėsenos platformos tinklalapyje buvo sukurtas specialus tinklalapis.

⁽⁷⁾ Nuomonė „Strategijos „Europa 2020““ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, CdR 373/2010 rev 2.

⁽⁸⁾ Nuomonė „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, CdR 104/2010 fin.

29. primygtinai ragina Komisiją kartu su Regionų komitetu inicijuoti platesnę komunikacijos kampaniją, kad vietos ir regionų sprendimus priimančios subjektai ir visuomenė būtų plačiau informuoti apie strategiją „Europa 2020“. Šiam tikslui RK siūlo, kartu su Komisija, parengti „Strategijos „Europa 2020“ vadovą miestams ir regionams“, kad išsamiau paaiškintų, kaip jie galėtų prisidėti prie strategijos įgyvendinimo, kartu parodant įvairius finansavimo šaltinius (nacionaliniu, vietos ir regionų, taip pat Europos Sąjungos lygiu);

30. patvirtina, kad jis ir toliau stebės strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimą vietose naudodamasis savo „Europa 2020“ stebėsenos platforma. Norėdamas prisidėti prie sėkmingo naujosios strategijos įgyvendinimo ir atsižvelgdamas į „Europos semestrą“, Regionų komitetas savo stebėsenos rezultatus skelbs kasmet gruodžio mėn. prieš Komisijos metinę augimo apžvalgą ir pavasario Europos Vadovų Tarybą;

Finansavimo nuostatos. Regionų komitetas, kalbėdamas apie sinergijos tarp įvairių finansavimo šaltinių būtinybę:

31. pabrėžia, kad tikrasis Europos Sąjungos, valstybių narių ir regionų iššūkis – sukurti būtiną įvairių viešojo ir privataus sektorių finansavimo priemonių sinergiją, kad būtų galima įgyvendinti strategiją „Europa 2020“, ir ragina geriau koordinuoti nacionalinius, regioninius ir vietos viešuosius biudžetus, kad regionai ir miestai galėtų geriau pasinaudoti struktūriniais fondais ir kitomis Europos Sąjungos programomis;

32. pirmiausia pabrėžia būtinybę siekti pažangos nukreipiant išteklius į strategijos „Europa 2020“ uždavinius ir tikslus ir pabrėžia sanglaudos politikos ir strategijos „Europa 2020“ sąsają, sudarančią realią galimybę toliau padėti skurdesniems Europos Sąjungos regionams pasivyti kitus regionus, supaprastinti Europos Sąjungos politikos sričių koordinavimą bei sanglaudos politiką paversti varomąja ekonomikos augimo jėga visoje Europos Sąjungoje sprendžiant tokius socialinius uždavinius kaip visuomenės senėjimas ir klimato kaita⁽⁹⁾;

33. todėl dar kartą patvirtina savo susidomėjimą dviem Komisijos pasiūlymais dėl naujosios daugiametės finansinės programos po 2013 m.⁽¹⁰⁾, konkrečiau – vystymo ir investavimo partnerystės sutartys tarp Komisijos ir kiekvienos valstybės narės, kuriose nurodyti nacionalinio, regionų ir vietos lygmens partnerių išipareigojimai, ir bendra strateginė sutartis, skirta padidinti politikos nuoseklumą siekiant strategijos „Europa 2020“ ir sanglaudos tikslų, pakeičiant esamus atskirų gairių paketus;

34. primena sanglaudos politikos priemones, skirtas regioninių inovacijų sistemų kūrimui, teritorinio bendradarbiavimo

instrumentus, rizikos kapitalo suteikimą ir priemones paspartinti naujoviškų gaminių įdiegimą ir skatinti kurti suinteresuotųjų verslo, mokslo ir administravimo subjektų tinklus⁽¹¹⁾;

35. primena būtinybę kurti geresnius rodiklius nei vien BVP įvairioms problemoms spręsti, pavyzdžiui, klimato kaitos, išteklių naudojimo efektyvumo, gyvenimo kokybės ar socialinės įtraukties, ir nurodo, kad rodikliai, kuriais galėtų naudotis vietos, regionų, nacionalinės ir Europos Sąjungos valdžios institucijos, turi būti suderinti ir propaguoti kurti bei skleisti inovacijas visuomenei ir nuoseklumą priimant sprendimus⁽¹²⁾. Į šiuos papildomus rodiklius turėtų būti atsižvelgta įgyvendinant ir vertinant sanglaudos politiką, kad padėtų geriau atspindėti kiekvieno regiono išsivystymo lygį⁽¹³⁾;

36. ragina Europos Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas naujai teritorinei partnerystei ir šiuo tikslu supaprastinti ir patobulinti tarpreginio bendradarbiavimo programų valdymo tvarką⁽¹⁴⁾;

37. ragina padidinti regionų ir miestų veiklos gebėjimą naudotis 7-ąja bendrąja programa, Konkurencingumo ir inovacijų programa ir kitomis panašiomis iniciatyvomis. Ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas visapusiškai panaudoti skaitmeninimą ir naujas didelio poveikio technologijas regionų inovacijų politikai modernizuoti;

Finansavimo nuostatos. Regionų komitetas, kalbėdamas apie atviras inovacijas ir viešuosius pirkimus, leidžiančius efektyviai naudoti išteklius:

38. pripažįsta, kad inovacijos gimsta iš įvairių sudedamųjų dalių derinio ir daugiadalykiško požiūrio ir ragina imtis priemonių padidinti regionų struktūrinį ir santykių kapitalą, ir tam tikros srities specialistų grupėse, ir bendradarbiaujant su kitais;

39. mano, kad įmonės turi išsiugdyti naują mąstyseną ir plačiai naudotis jų regionuose esančiais kolektyviniais išteklių ir dėl to norėdamos sėkmingai dirbti turi remtis socialiniu kapitalu. Kita vertus, Regionų komitetas skatina regionus siekti labai reikalingų atvirų inovacijų laikantis viešojo ir privataus sektorių subjektų, universitetų ir kitų mokslo įstaigų partnerystės vizijos, orientuotos į žmogų, t. y. modernizuoti trigubo sraigto koncepciją;

40. palankiai vertina ikiprekybinių viešųjų pirkimų kaip priemonės, sujungiančios socialines inovacijas su technologijomis pagrįstais sprendimais, taikymą ir pabrėžia, kad viešųjų pirkimų taisyklių modernizavimas turi sustiprinti viešojo sektoriaus vaidmenį siekiant naudingiausio pasiūlymo⁽¹⁵⁾. Jeigu bus galima technines specifikacijas ir konkursus koordinuoti tarp regionų, ikiprekybiniai viešieji pirkimai taip pat gali tapti svarbiu veiksmu kurti bendrąją rinką Europoje;

⁽¹¹⁾ Nuomonė „Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, CdR 223/2010 fin.

⁽¹²⁾ Nuomonė „BVP ir kiti rodikliai pažangai vertinti“, CdR 163/2010 fin.

⁽¹³⁾ Nuomonė „Penktoji sanglaudos ataskaita“, CdR 369/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ Ten pat.

⁽¹⁵⁾ Nuomonė „ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimas“, CdR 70/2011 fin.

⁽⁹⁾ ES biudžeto peržiūra, COM(2010) 700.

⁽¹⁰⁾ Taip pat pasiūlyta komunikate „ES biudžeto peržiūra“, COM(2010) 700.

41. dar kartą pakartoja, kad ikiprekybiniai viešieji pirkimai dar labiau sustiprėtų, jeigu būtų suderinti su atviromis inovacijomis, skirtomis paspartinti žaliosios žinių visuomenės kūrimą, kitaip sakant, jeigu šie pirkimai būtų panaudoti paieškai bendrų, pakartotinai pritaikomų sprendimų infrastruktūrai ir paslaugoms kurti, kuriomis remiasi šiuolaikinės realaus pasaulio inovacinės ekosistemos.

2011 m. spalio 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO
